

„Planned retirement“:

Waarmee houdt de gepensioneerde zich bezig?

Enquête onder ex-zeevarend personeel der B.P.M.-vloot.
Tuinieren, repareren en sociaal werk.

„KEEP BUSY“

In het vorige nummer van „de Uitlaat“ gaven wij in grove trekken weer, wat onder „planned retirement“ moet worden verstaan. „The Shell Magazine“ (en de „B.P.M.-Kroniek“), waaraan wij deze beschouwing ontleenden, heeft de mening van gepensioneerde B.P.M.-employé's gevraagd, daar deze immers uit ervaring kunnen spreken. Het ex-vlootpersoneel was bij deze enquête het eerst aan de beurt. Hieronder volgt een beknopt overzicht van hetgeen het blad hierover wist te vertellen. Wij achten het van bijzonder belang voor de lezers van „de Uitlaat“ ook van deze opmerkingen kennis te nemen.

aanbrengen. Dat de aldus verkregen kostenbesparing een min of meer belangrijke factor vormt, laat zich begrijpen.

Velen doen ook algemeen huishoudelijk werk, hetgeen zeerobben misschien niet altijd zo natuurlijk af gaat. Een oud-hoofdwerktuigkundige schrijft, dat hij zich vaak een „self maid man“ voelt.

Sociaal werk

Dit kan een gepensioneerde veel vol-doening geven en biedt talrijke mogelijkheden voor lieden met organisatorische of administratieve aanleg, maar ook voor ieder ander, die de medemens wil helpen. Verscheidene oud-zeevarenden blijken actief deel te nemen aan het mooie werk, dat door tal van sociale-, liefdadigheids- en politieke instellingen wordt verricht en vinden er hun genoegen in. Voor een oud-kapitein werd het probleem, hoe zich aan het wal-leven aan te passen, opgelost door zijn vrouw, die — toen hij nog op zee was — allerlei sociaal werk op zich had genomen. Hij vatte eveneens belangstelling op en maakte van het één-persoonswerk een gezamenlijke bezigheid. „Een leven, dat er misschien een van verveling zou zijn geworden“, zo zegt hij, „werd weldra een genoegen“.

Welk sociaal werk men ook ter hand neemt, het geeft — zolang men het van harte doet — een gevoel van kameradschap en tot iets nut zijn: zeer belangrijke psychologische factoren.

Onder dit hoofd willen wij nog melding maken van een omschakeling, die wellicht de merkwaardigste is, die de gepensioneerde Shell-staf ooit te zien heeft gegeven. In 1938 verliet kapitein McDermid, op 53-jarige leeftijd, de vloot na meer dan 30 dienstjaren. Ongeveer 3 jaar later werd hij door de Aartsbischop van York tot deacon (geestelijke in de Engelse kerk, die van bepaalde diensten is uitgesloten) bevestigd en hij is dit ambt tot nu toe blijven bekleden. „Ik vind het een zeer interessant leven“, zo schrijft hij, „waarin ik allerlei mensen ontmoet. Mijn belangstelling kan worden uitgedrukt in het woord Humaniteit.“

Slot: z.o.z.

Het behoeft wel geen betoog, dat de omschakeling naar het nieuwe leven, dat de gepensioneerde wacht, voor de zeevarende moeilijker is dan voor de wal-employé. Hij toch moet zich bovendien leren aanpassen aan het leven aan de wal, na jaren op zee te hebben „gezet“.

Druk

Niettemin kan uit de enquête de conclusie worden getrokken, dat het overgrote deel van het gepensioneerde vlootpersoneel van zijn vrije tijd volop geniet.

Het valt onmiddellijk op, dat de ex-zeevarenden aan de wal een massa bezigheden hebben gevonden en dat er maar zeer weinigen zijn, die met hun vrije tijd geen raad weten.

Een oud-gezagvoerder schreef: „Met pensioen zijn betekent m.i. veel harder werken dan varen. Ik heb gewoonlijk een dagtaak, die menige gezagvoerder ver-steld zou doen staan“. En een andere: „Ik heb het zo druk met nietsdoen, dat ik geen tijd heb voor iets anders“. Het „nietsdoen“ includeert in zijn geval tuinieren, timmeren, reparatiewerk in huis, winkelen met de vrouw en bridge. Een derde vertelde, dat „er nauwelijks tijd over blijft om de krant te lezen“.

Thans willen we eens nagaan, waarmee de vlootmensen (van de B.P.M.) het zo druk hebben. De bezigheden blijken zo gevarieerd te zijn, dat classificatie moeilijk is, maar onderstaand lijstje geeft er toch wel een idee van, waarmee de 45 gepensioneerden, die aan de oproep gehoor gaven, zich in hoofdzaak bezighouden. Het totaal der vermelde aantallen is aanzienlijk groter dan 45, omdat de meeste deelnemers aan de enquête meer dan één bezigheid opgaven.

Tuinieren	33
Reparaties in huis	14
Sociaal- en politiek werk	10
Golf	7
Timmeren	6
Vissen	6
Bowls (populair Engels balspel)	5
Bridge	4
Sport-aanschouwing	4
Wandelen	3
Natuurstudie	3
Philatelie	3
Zeilen	3
Schilderen en schetsen	3
Kleedjes wéven	2
Maken van machinemodellen	1
Fotograferen	1

Aangezien deze cijfers geen volledig beeld geven van de grote verscheidenheid der liefhebberijen, is een korte toelichting wel op haar plaats.

Tuinieren

Deze bezigheid bleek bij de zeevarenden even favoriet te zijn als bij het wal-personeel. Het lijkt geen twijfel, dat het voor die gepensioneerden, die er interesse in hebben en er ook de kracht toe blijven bezitten, de bezigheid is, die de meeste tijd in beslag neemt en ook de grootste voldoening geeft, vooral als men zich — zoals velen doen — op bepaalde planten toelegt. Tomaten en zelfs tabak behoren tot de specialiteiten. Een der tuiniers houdt bijeen (resultaat van het eerste seizoen ruim 30 pond honing). Enige verbazing wekt het, dat slechts één man pluimvee hield.

Reparaties

Zeelieden blijken handige mensen te zijn, die voor een groot deel zelf alle reparaties verrichten en verfraaiingen

Onder de niet-geclassificeerde bezigheden zijn er vele, die zeker niet oninteressant kunnen worden genoemd. Zij laten duidelijk zien, hoe groot de verscheidenheid is en hoe talloos de mogelijkheden zijn voor ieder, die nog fut heeft, onverschillig leeftijd of vroegere werkring. Een oud-gezagvoerder studeert bijv. talen, een ander is piano gaan spelen, terwijl een der oudste gepensioneerden van de vloot leerling is geworden van een stenografie-school. Men is nooit te oud om wat te leren, nietwaar?

Betaalde bezigheden

Bij het voorgaande is betaald werk buiten beschouwing gelaten, aangezien dit buiten het terrein van het onderzoek viel. Toch verdient het vermelding, dat menige gepensioneerde zulk werk heeft gevonden en daarmee geheel of gedeeltelijk zijn tijd doorbrengt. Verscheidene oud-hoofdwerktuigkundigen zijn thans werkzaam als machinist in krachtstations en fabrieken.

Anderen zijn daarentegen tot de conclusie gekomen, dat het zeer moeilijk is op hun leeftijd nog een „baan” te vinden. Om teleurstelling te voorkomen is het inderdaad goed daar niet op te rekenen. Wie met pensioen gaat, dient er zich op in te stellen, dat hij geheel op eigen middelen zal zijn aangewezen.

Moelijkheden

Tot dusverre is er hier nog weinig gesproken van de moeilijkheden, die gepensioneerden ondervinden. En toch zijn die er natuurlijk. De twee grootste schijnen wel te zijn de moeilijkheid om rond te komen en die om een huis te vinden.

„Men dient zijn levenswijze te veranderen en een zeer kalm leven te gaan leiden”, zo schreef een vroegere gezagvoerder. In deze simpele woorden ligt een waarheid besloten, die niet valt te ontkennen, ofschoon we hieraan direct moeten toevoegen, dat verreweg de meeste gepensioneerden met hun rustige leven gelukkig zijn.

Wat behuizing betreft, het blijkt, dat het velen niet is gelukt een huis te vinden, dat ze graag zouden hebben. „De buitensporige prijzen, die worden gevraagd hebben het me onmogelijk gemaakt een landhuis of een huis met een behoorlijke tuin te betrekken”, zo vertelt een oud-hoofdwerktuigkundige, die graag wil gaan tuinieren. Voor hen, die nog niet over een huis beschikken, zal aankoop er van in ieder geval verreweg de grootste post betekenen.

De vraag doet zich ook voor: waar wilt U zich, als U de dienst met pensioen verlaat, gaan vestigen? Sommigen blijken heel moeilijk de geschikte plaats te kunnen vinden, zoals een commodore, die nu al bijna een jaar op zoek is naar het ideale plekje om neer te strijken. Dit brengt de noodzakelijkheid naar voren om ook hierover tijdig de gedachten te laten gaan.

Wij willen voor ditmaal besluiten met de woorden van een 74-jarige gepensioneerde, uit wiens brief bleek, dat hij het gehele jaar door druk bezet is met tal van bezigheden en nog heel weinig van zijn vitaliteit heeft ingeboet. „Mijn motto is: Keep Busy..... Ik kan niet nietsdoen; daarom blijf ik zo fit”.

Twee en twintig Studiebeurzen

„M.C. Koning Studiefonds”.

Aan het verslag van het Bestuur van het „M. C. Koning-Studiefonds” over het jaar 1950 ontlenuen wij, dat ultimo 1950 22 studiebeurzen waren toegekend, waarvoor een bedrag van ruim f 12.600.— beschikbaar werd gesteld (tegen 11 studiebeurzen tot een totaal bedrag van f 5.500.— in het voorafgaande cursusjaar).

De per 31 December 1950 lopende studiebeurzen betroffen de volgende opleidingen:

- 2 voor marine-officier.
- 3 „ stuurman-koopvaardij.
- 1 „ scheepswerktuigkundige.
- 1 „ accountant (Kaapstad).
- 1 „ leeraar lichamelijke opvoeding.
- 2 „ analyste.
- 2 „ secretaresse.
- 5 „ M.T.S. in Nederland.
- 1 „ technische school te Soerabaja.
- 4 „ H.B.S. of Lyceum.

De binnengekomen rapporten zijn „voldoende” tot „zeer goed”. Het Bestuur heeft twee begunstigen er op moeten wijzen, dat zij met het oog op het aanstaande eindexamen hun uiterste best zullen moeten doen.

Uit ontvangsten dankbetuigingen blijkt, dat de stichting van het Fonds door de nabestaanden van oorlogsslachtoffers der K.P.M. zeer wordt gewaardeerd.

Teneinde in de gelegenheid gesteld te worden zijn taak als tot dusverre te kunnen vervullen heeft het Bestuur een verzoek om vermeerdering van inkomsten bij de Raad van Bestuur der N. V. Koninklijke Paketvaart-Maatschappij ingediend, hetwelk werd gehonoreerd door het ter beschikking stellen van een bedrag van f 10.000.— voor de cursus 1951/1952.

Dit is no. 7 - zesde jaargang van

de Uitlaat

Personeels- en voorlichtingsorgaan van de N.V. Koninklijke Paketvaart Maatschappij.

Overname uit de inhoud van dit blad is slechts geoorloofd met bronvermelding.

Alle stukken, „de Uitlaat” betreffende, te adresseren:

Aan de Redactie van
„De Uitlaat”, p/a K.P.M.
DJAKARTA.

Dit nummer bestaat
uit 8 paginas.

„Planned retirement” (2).

Sumatra en de zeevaart op de
Indische Oceaan.

Vlag en wapen van Indonesië.

K.P.M. - sport.

OUD-DIENSTCHEF BONZEN OVERLEDEN

Uit Nederland is bericht ontvangen, dat aldaar op 16 Maart j.l. plotseling is overleden de heer F. M. W. M. Bonsen, in leven laatstelijk chef van de afd. Vervoer, die na zijn pensionering in Nederland een nieuwe functie aanvaardde bij de N. V. Kon. Vliegtuigenfabriek Fokker.

De begrafenis heeft plaatsgehad onder grote belangstelling van actieve dienaren en oud-gedienden der K.P.M., o.w. dir. Harinck, de oud-president-directeuren Everts en Vas Dias, de oud-directeuren De Jong en Van Deirse, alsmede talloze gepensioneerde chefs-van-dienst, gezagvoerders en vertegenwoordigers van het Amsterdam-kantoor.

Aan de groeve werd o.m. het woord gevoerd door de heer Vas Dias, die in het bijzonder wees op de grote werklust van de overledene en zijn hoge moreel tijdens de Japanse gevangenschap.

Wijlen de heer Bonsen laat vrouw en drie kinderen achter.

Hij ruste in vrede.

Sumatra en de zeevaart op de Indische Oceaan (I)

Indonesische emigrantengroep naar Afrika

Het meest Westelijke eiland van Indonesië is Sumatra. Ten Zuiden van het Maleise schiereiland steekt het ver in de Indische Oceaan uit. De zee-routen tussen de grote, oude cultuurgebieden van Zuid- en Oost-Azië gaan er langs. Het is dus niet vreemd, dat Sumatra —samen met de nabijgelegen kleinere eilanden, benevens de Westkust van Malaka— voor de vaart op de Indische Oceaan van groot belang is. Het heeft dus stellig zin eens samen te vatten, wat er bekend is van de vaart op de Indische Oceaan van het uiterste Westen van Indonesië uit.

De oudste gegevens voeren ons terug tot tenminste het eerste duizendtal jaren voor Christus. Een Oostenrijker heeft in een artikel in 1932 terloops de theorie geponeerd over het ontstaan van die merkwaardige evenwichtsorganen van zovele Indonesische- en Oceanische vaartuigen: de vlerken of uitleggers. Hij vestigde er de aandacht op, dat de bootslieden op de boven- en midden op der grote rivieren van Burma langs de boorden van hun vaartuigen bamboestaven bevestigden, ter verhoging van de stabiliteit. Deze onderzoeker meende te mogen aannemen, dat de van O. Azië naar Indonesië en verder uitzwermende volkeren de grote rivieren kwamen afzakken met op deze wijze uitgeruste vaartuigen. Toen zij de zee bereikten, werd deze uitrusting echter gevaarlijk, daar de bamboes langs de boorden de vrije beweging van de romp in de golven verhinderden. De adspirant-zeelui hebben deze moeilijkheid opgelost door de bamboes op lange stangen ver buitenboord aan te brengen. Hierbij moge worden aangetekend, dat zij op deze wijze hun voor de zeevaart ongeschikte boten voor het nieuwe element bruikbaar hebben gemaakt. Dit is het ontstaan der „vlerken” geweest.

Wijd verbreid

Andere onderzoekers hebben de theorie ontwikkeld, dat niet alleen op de Burmeesche rivieren maar ook op de andere grote rivieren van Achter-Indië boten met tegen de boorden gebonden bamboes in gebruik zijn, tot in Zuid-China toe. Zelfs zo Noordelijk als de beneden-Yangste komt deze uitrusting voor. Deze grote verbreiding maakt de juistheid van de Oostenrijkse visie nog aanzienlijk aannemelijker.

De uitzwemmende volken voeren met hun vlerkprauwen verder in Oostelijke richting. Vrijwel heel Indonesië kent de dubbele vlerken, waarbij de drijvers aan twee zijden zijn aangebracht. Toen zij echter de ruwe zeeën van Oceanië bereikten, werd deze uitrusting weer gevaarlijk. Zij gingen er toe over een der vlerken te laten vervallen. Zo ontstond de enkele vlerk.

Behalve uit Indonesië en Oceanië zijn er echter ook schepen met vlerken bekend uit Ceylon, India, Madagascar en Oost-Afrika. De twee eerstgenoemden

kunnen wij buiten beschouwing laten, omdat deze vlerkboten nog niet voldoende op hun verwantschap met vormen van elders zijn onderzocht. Voor Madagascar en Oost-Afrika staan onderzoekers er beter voor. Nog in een vrij recent historisch verleden vond op Madagascar de overgang plaats van dubbele naar enkele vlerk. Allerlei details van deze vlerkboten wijzen op verwantschap met Indonesië.

Omtrent verwantschap der Malegassen (bewoners van Madagascar) met de Indonesiers bestaat in grote lijnen geen verschil van mening. (Het is altijd de bewering van Indonesische onderzoekers geweest, dat de aanvankelijk bestreden naam „Indonesië” betrekking heeft op een gebied, dat zich van Madagascar tot Formosa uitstrekt. Red. Uitleet). Op detailpunten bestaan afwijkende standpunten. Zo is er strijd over de wijze, waarop de Malegassen en de Indonesische elementen in de Malegassische cultuur het grote eiland bereikten. Een Franse onderzoeker kwam tot de conclusie, dat de oudste (en voor-naamste) immigratiegolf van met Indonesiers verwante groepen zich reeds van de hoofdstroom moet hebben afgesplitst op het vasteland van Azië en daarna via Zuid-Azië en Oost-Afrika over het eiland Madagascar moet hebben bereikt, om van daar Straat Mozambique over te steken.

Niet waarschijnlijk

Tegenover deze hypothese zijn echter bezwaren. Als vorengenoemde onderzoekers gelijk hebben op het punt van het ontstaan der vlerken —en dat is heel waarschijnlijk— dan is het onmogelijk, dat de overland naar Oost-Afrika trekkende stammen na hun veronderstelde afsplitsing van de hoofdstroom op het vasteland van Azië de vlerkprauwen hebben gekend, nodig om Straat Mozambique over te steken en op Madagascar te landen. Want op het door de Franse onderzoeker onderstelde moment van hun afsplitsing waren de vlerken nog niet uitgevonden. Dit geschiedde eerst bij hun komst in de zeeën van West-Indonesië. Bovendien is het ondenkbaar, dat deze landnomaden dit typische met zeevaart samenhangende culturelement gedurende hun lange reis overland zouden hebben bewaard. Het is even ondenkbaar, dat zij, aangekomen aan Straat Mozambique, onafhankelijk van West-

Indonesië boten zouden hebben gebouwd, geschikt om het moeilijk bevaarbare water van die straat met klippen en sterke stromingen over te steken. Men kan zich moeilijk voorstellen, hoe een aantal constructieve bijzonderheden, die ook in Indonesië bekend zijn, onafhankelijk zouden kunnen ontstaan, terwijl deze mensen, gezien hun ondersteld herkomst, geheel op een landleven ingesteld zouden zijn geweest.

Aangenomen moet worden, dat deze volken zich eerst in West-Indonesië van de hoofdstroom hebben afgescheiden en overzee, via de kusten van Zuid-Azië en Oost-Afrika zijn verder getrokken, juist zoals hun stamverwanten van eiland tot eiland zich in Oostelijke richting begaven en Indonesië en de andere eilanden van de Zuidzee bevolkten.

Immigratiestroom

Het is niet noodzakelijk hierbij aan een enkele groep te denken. Het kan gedurende een lange periode een voortdurende trek zijn geweest met verscheidene op elkaar volgende „golven”, juist zoals voor de Oostelijke trek moet worden aangenomen.

Wat ons op dit oeblik bij dit alles interesseert, is het vaststellen van een zeevaart op de Indische Oceaan, die reeds in een grijs verleden haar uitgangspunt heeft gevonden op Sumatra of in de naaste omgeving daarvan. Het is een trek, die, zoals we (in een volgend artikel) zullen zien, tot bijna in historische tijd heeft voortgeduurd, hoewel wemoeten aannemen, dat een latere periode geen kustvaart, maar zeeverkeer zal hebben gekend.

Dr. C. Nootboom
in „Indonesië”

Schoolgelden in Nederland

Door een recente beslissing van het (Nederlandse) ministerie voor Uniezaken en Overzeese Gebiedsdelen is een bestaande onbillijkheid in de vaststelling van in Nederland te betalen schoolgelden opgeheven. Er is n.l. beslist, dat voor zover het Rijksscholen in Nederland betreft, de schoolgelden voor leerlingen, wier kostwinners in Indonesië verblijven, voortaan zullen worden berekend op basis van $\frac{1}{3}$ van het inkomen in (Indonesische) rupiahs genoten. De mogelijkheid is groot, dat gemeentelijke- en particuliere scholen deze regeling zullen gaan volgen.

De nieuwe regeling geldt voorlopig voor de cursusjaren 1949-1950 en 1950-1951. De mogelijkheid is voorts geopend tot herberekening van de na 13 Maart 1950 (de „knipdag”) overgemaakte schoolgelden over vroegere jaren.

Uiteraard werden degenen, die studerende kinderen in Nederland hadden, nogal gedupeerd bij een aanslag op basis van het in Indonesië genoten inkomen in rupiahs uitgedrukt. Aan deze situatie is thans een einde gekomen.

Vlag en wapen van Indonesië

Symboliek en oorsprong

De heer D. Ruehl, die bij het ontwerpen van het wapen van de Republiek Indonesia Indonesische autoriteiten van advies heeft mogen dienen, heeft in het maandblad „Indonesië” een interessante verhandeling geschreven over de vlag en het wapen van Indonesië. Aan bedoeld artikel hebben wij het volgende ontleend.

Na er op te hebben gewezen, dat in vlag en wapen van een land en zijn volk, behalve het symbool van eenheid ook de geschiedenis is vastgelegd, gaf de heer Ruehl een overzicht van de historische ontwikkeling van Indonesië.

Oorsprong

Reeds in de vroegste tijden werden bij de oorlogsbenden veldtekens van verschillende soort meegevoerd, al dan niet van figuren op het doek voorzien, terwijl de kleuren als onderscheidingstekens werden aangewend.

Op monumenten als de Borobudur e.d. waarop vorsten en krijgslieden zijn afgebeeld, ontwaart men ook deze vanen en krijgstekens. Ook is bekend, dat de vorsten van Indonesië (b.v. Erlangga) hun oorkonden zegelden.

De opkomst van de Islam en later de menigvuldige betrekkingen met de Chinezen en het Westen veroorzaakten (in Indonesië) botsingen en vermengde ook op de Oosterse vanen geloof en krijgsmanschap tot een onoplosbare eenheid.

Het afbeeldingsverbod van de Koran drong de Islamitische kunst in het ornamentale. De Arabische-, Moorse-, Turkse- en Indische vaandels zijn in de oude tijd bedekt met geometrische voorstellingen, bij voorkeur met uit cirkels gevormde halve manen en sterren, alsmede met de eigenlijke afbeelding van het tweesnijdende zwaard van Mohammed's schoonzoon Ali de Dulfikar („het roemrijkste van alle”). Doortrokken en omboord zijn deze vaandels met strepen en inschriften met Koranverzen, die als toverspreuken ook herhaald op hetzelfde vaandel staan.

Het Rood-Wit

De rode en witte kleuren zijn bekend uit de oorkonden van de Gunung Butak, waarin —bij de beschrijving van de veldtocht van Widjaja— wordt vermeld, dat Kediri's legers rode en witte vanen voerden. Herhaaldelijk wordt in de historie van Indonesië van rood-witte vlaggen melding gemaakt. Zo bevindt zich thans nog in de Kraton te Solo een vlag, die afkomstig heet te zijn van Kiahi Ageng Tarub, zoon van Raden Widjaja, als eerste vorst van Modjopahit onder de naam „Kertaradjasa”, in de overlevering als „Browidjojo” bekend. Op hem voeren de Javaanse vorsten hun afstamming terug. Het moet een witte vlag zijn, bestikt met rode letters in „pegon” (Javaans in Arabische letters geschreven).

Zeshonderdvijftig jaar geleden werd er dus in de geschiedenis melding gemaakt van een rood-witte vlag. Nu kan men hierbij opmerken, dat het

hier een vlag geldt, welke op zijn hoogst een symbool voor een deel van Java is, doch in geen geval een nationaal symbool. Hier kan tegenover worden gesteld, dat in de jaren, die achter ons liggen, in nagenoeg geheel Indonesië deze vlag als nationaal symbool is aanvaard.

Reeds in 1922 werd deze vlag door de toenmalige „Perhimpunan Indonesia” in Nederland gehesen. Toen voerde zij echter nog de banteng-kop in het midden. In 1929 hees de „Partai Nasional Indonesia” haar te Bandung. Een jaar later werd zij op het congres van Indonesische studenten in het toenmalige Batavia ontplooid, echter zonder de bantengkop, dus zoals wij haar thans kennen, bestaande uit twee horizontale banen, rood boven, wit beneden.

Symboliek der kleuren

Hoe is men tot de keuze van deze vlag gekomen? Reeds in 1944 was door ir. Sukarno en drs. Hatta een comité

van geleerden gevormd, dat tot taak had een wetenschappelijk onderzoek in te stellen naar de oorsprong van het rood-wit als nationale vlag.

Kent men in het Westen aan kleuren een zekere symbolische waarde toe, ook in het Oosten bestaat deze symboliek. Zij is er zelfs sterker ontwikkeld dan in het Westen en wordt vaak opgenomen in een klassificatie-systeem, waarbij telkens een bepaalde kleur correspondeert met een

bepaald beroep, een dag van de week, een windstreek etc. Men kan zeggen, dat de waarde, die de rode en de witte kleur in de symboliek van Indonesië innemen, nagenoeg overeenstemt met de waarde die er in het Westen aan wordt toegekend. Zo is het wit symbolisch reinheid, zuiverheid en het rood strijd, moed, liefde.

Ook het rood-wit wordt wel in deze geest opgevat: het rood —de kleur van het bloed— stelt het lichamelijke voor, het wit het stoffelijke: de geest. Tezamen vormen zij de eenheid, het symbool voor de gehele mens. In 1932 was ook reeds door de toenmalige Sultan van Djokja als officiële vlag de „Guloklopo” aangewezen. Ook hierin zijn alleen de kleuren rood en wit aanwezig. Deze vlag vertoont een wit veld met een rode, achtpuntige ster in het midden en in de hoeken een rode, comma-vormige figuur.

Het Wapen

Uit de oudheid zijn enige gegevens van Indonesische heraldische symboliek bekend. Men vindt zegelmerken op oude oorkonden, tekens die door vorst en adel op hun wagens werden gevoerd, terwijl in de Westerse heraldiek bekend is een wapen van de Keizer van Java, zoals dit is afgebeeld in een bekend wapenboek. Dit wapen was al in 1483 in Europa bekend.

Met deze Keizer van Java moet bedoeld zijn een der vorsten uit die tijd. Verder was reeds bekend, dat de vorst Erlangga (928-1049) zijn oorkonden zegelde met een Garuda. In hetzelfde (Westerse) wapenboek vindt men ook een wapen van de koning van Sumatra. Ook hierin komt een grote vogel voor de „Wahana” van de god Wishnu, waarop hij zijn rondvlucht door het heelal volttooide. De Garuda is aan de wondervogel identiek.

In Djokjakarta heeft men zich sinds 1946 bezig gehouden met de vraag, wat het wapen van de onafhankelijke republiek Indonesië zou moeten zijn. Een definitief voorstel werd echter nimmer door een ingestelde commissie gedaan. Wel was het waarschijnlijk, dat de banteng als symbool van kracht en uithoudingsvermogen in het schild zou worden opgenomen. De twee hoorns van de banteng zouden daarin de maansikkel moeten vormen, als symbool van de Islamietische godsdienst. In de ruimte tussen de hoorns zou een klapperboom aan de kust worden afgebeeld, als tafereel van de Indonesische archipel, het grondgebied van de R.I. Op de achtergrond zou verder een stralende zon worden afgebeeld, als bron van alle kracht der wereld, die door Allah wordt geschonken. Van deze zon zouden zeven stralen moeten uit-

gaan, symboliserend de grootste zeven eilanden (groepen). Dit wapenschild zou worden genoemd „Surya-Chandra”. Kort na de machtsoverdracht werd een voorstel tot instelling van dit wapen bij de regering ingediend. Het steunde op de bevindingen van de vroegere commissie, maar wijzigde toch het wapen. Op 11 Februari 1950 werd het staatswapen als volgt vastgesteld:

een bantengkop in rood, een waringin boom in natuurlijke kleuren, een gouden padi-aar en hieraan evenwijdig vijf bladeren van de katoenplant (ook in goud), een keten van goud bestaande uit 10 vierkanten en 10 cirkels als schakels aan elkaar verbonden.

Over alles heen loopt een hartschild in zwart met een vijfpuntige ster van goud. De schildhouder is de mythische vogel Sang Radja Walik (in de volksmond steeds „garuda” genoemd, hoewel hij dat niet is).

De vogel draagt het schild aan een ketting om de hals. De vleugels zijn opwaarts uitgespreid, elke vleugel voorzien van 17 slagpennen.

De staart heeft 8 slagpennen, alles in goud.

Het devies: „Bhinneka tunggal ika” staan in zwarte letters op een lint van zilver, dat door de vogel wordt vastgehouden.

De vier kwartieren van het schild doen evenals de vijfpuntige ster herinneren aan de „Pantjasila”, de vijf grondslagen van de staat. De bantengkop symboliseert de strijd voor volkssouvereiniteit. De waringinboom is levenskracht van het nationalisme. Padi-aar en katoen zijn de welvaart van het volk (voedsel en kleding), terwijl de gouden ketting weergeeft het geloof in gelijkgerechtigheid aller mensen en der vereniging van gebieden en bevolkingsgroepen tot een grote eenheid. De 17 slagpennen der vleugels en de 8 staartpennen zijn een herinnering van 17 Augustus (17-8) 1945. Het devies is een oud-Javaanse spreuk welke betekent: „Eenheid in verscheidenheid”.

Het heeft betrekking op de vereniging van gebieden en bevolkingsgroepen van geheel Indonesië tot een eenheid.

Niet veilig

Een man zat op een avond met z'n vrouw in de luxehut van een groot passagiersschip. De telefoon rinkelde en de man nam haar van de haak. In antwoord op wat degene aan het andere eind van de lijn vroeg, zei de man: „Hoe zou ik dat nou kunnen weten? Waarom, stel je je niet in verbinding met de Kustwacht”. Daarna legde hij de telefoon neer en ging door met lezen.

De vrouw vroeg: „Wat was dat, schat?” Waarop de echtgenoot antwoordde: „Geen flauw idee. De een of andere idioot wilde weten, of de kust veilig was”.

Djakarta

Na reeds vele keren wegens de hevige regens van de laatste maanden teleurgesteld te zijn geweest — omdat de helaas toch al niet beste terreinen na een flinke bui direct onbespeelbaar waren — is na een gedwongen rustperiode van enige maanden het K.P.M.-team in het veld getreden om zijn krachten te meten met die van Borsummy (de reeds berucht geworden rivaal van diverse kampioenswedstrijden). Het elftal zag er als volgt uit:

Zomers C.M. ³		Voll V.P.
Mudjitaba C.M. ²	Jüch C.M. ³	Sahulata C.M. ³
Suhandi Claims		

Walet Ahmadi Van Santen Thysen Badjoeri C.M.² C.M.² C.M.¹ C.M.² Tikkerij

Nadat aanvankelijk de „Borsummy” het heft in handen had en de krachten van onze achterhoede op de proef stelde, kwam de K.P.M. na tien minuten spelen de stijfheid van de regentijf een beetje te boven en lanceerde enige aardige aanvallen, die echter niet meer opleverden dan twee schoten (van Jüch en Van Santen), tegen de paal en enige kanjers, die vlak over of vlak langs gingen.

Het succes kwam evenwel aan de andere kant, waar keeper Zomers een diagonaal schot van flinke afstand tengevolge van de laagstaande zon niet goed kon be- maar wél kon nakijken 0—1.

In deze stand kwam, alle verwoede pogingen van beide kanten ten spijt, tot de rust geen verandering meer.

Na de pauze bleek een herboren K.P.M.-elftal in het veld aan het werk te zijn. De K.P.M.-aanvallen hielden onafgebroken aan en het was duidelijk, dat hier een doelpunt uit moest komen. Na dat reeds verscheidene kansen niet konden worden benut, kon Van Santen na 20 minuten spelen in de 2e helft een goed door Walet aangegeven bal zodanig benutten, dat de snoeksprong van de Borsummy-keeper naar de rechterbenedenhoek nog slechts entourage vormde en hiermede was de stand weer gelijk (1—1).

Enige gevaarlijke Borsumij aanvallen waren het directe gevolg van dit doelpunt en keeper Zomers wist in deze periode driemaal op keurige wijze een bijna zeker schijnend doelpunt te voorkomen. Bovendien bofte de Borsummy niet, want ze trof de K.P.M.-achterhoede Mudjitaba en Voll met daartussen stopperspil Jüch in prima conditie en practisch elke aanval strandde op dit trio. Zelfs de in Djakarta zeer bekende Hercules-speler Hutten van Borsummy kon het tegen deze drie niet bolwerken en met een overwend sterker K.P.M.-elftal in de aanval kwam het einde van deze prettige en sportieve wedstrijd.

K.P.M.-voe bal in DJAKARTA en SEMARANG

Semarang

De Paketvaart kwam met het volgende elftal in het veld.

De Jong		Sia	Bintang
Tjia	Tjeng	Suradi	Suparman
Sutopo	Djie	Berkhoist	Swie Ho

De wedstrijd begon met een zwaar offensief van Maclaine Watson, dat door de verdediging kon worden afgeslagen. Na een kwartier begonnen de K.P.M.-mensen ingespeeld te raken en verplaatste de strijd zich meer en meer naar het vijandelijke doel. Tijdens een periode van sterk overwicht der K.P.M.-ers viel de tegenpartij echter gevaarlijk uit. Keeper De Jong liep uit, doch kon niet eerder bij de bal zijn dan de tegenstander en werd gepasseerd (1—0).

Na rust was de K.P.M. sterk in de meerderheid, hoewel Maclaine af en toe gevaarlijke tegenaanvallen opzette en soms het K.P.M.-doel onder zware druk zette. Ons overwicht resulteerde echter in twee doelpunten, een uit een strafschop door Suradi en een middels een harde schuiver van Djie, terwijl door uitstekend werk van de backs Sia en Bintang het K.P.M.-doel practisch niet werd bereikt.

Internatio - K.P.M. 2 - 2

In de opstelling van het elftal waren enige kleine wijzigingen gebracht. Djie was vervangen door Arwat (Gudang) en Swie Ho en Suparman verwisselden van plaats.

Na het, langzamerhand gebruikelijke overwicht van de tegenpartij in het eerste kwartier, kwam de K.P.M. meer opzetten. Suradi opende de score met een schitterend schot (0—1). Vlak daarop scoorde Internatio uit een scrimmage de gelijkmaker (1—1) om even later de stand op 2—1 te brengen.

Na rust golfde het spel voortdurend op en neer. Wederom waren het de beide backs Sia en Bintang, die het K.P.M. doel voor gevaren behoedden, terwijl aan de andere kant wederom Suradi succes had na een snelle rush (2—2).

Ondanks hevige druk op het Internatio-doel mocht het onze voorhoede echter niet gelukken de volle winst binnen te halen.

De stand in de competitie is thans:

	Gesp.	Gew.	Gel.	Verl.	Punt.
Kota Pradja II	3	3	—	—	6
Paketvaart	4	1	2	1	4
Internatio	3	1	1	1	3
Locomotief	4	—	3	1	3
Maclaine Watson	2	—	1	1	1
Djamu Tjap Djago	2	—	1	1	1
Penerangan	—	—	—	—	0 ¹⁾

¹⁾ 2 punten in mindering wegens niet opkomen.

◇ Op 20 Maart j.l. is le stuurman C. P. v.d. Mije per vliegtuig van zijn in Nederland genoten gezins-scheidingsverlof in Indonesië teruggekeerd.

◇ Aan boord van het m.s. Tosari, dat op 23 Maart j.l. uit Tandjong Priok naar Nederland vertrokken bevond zich empl. J. E. Westerbeek met zijn gezin. Empl. Westerbeek heeft de dienst van onze maatschappij verlaten.

◇ Met het m.s. Sibajak zijn empl. F. A. D. van Aken en zijn echtgenote met E.V. naar Nederland vertrokken. De Sibajak vertrok op 27 Maart j.l. uit Tandjong Priok.

◇ Op 16 Maart j.l. heeft te Makassar de heer Tan Kheng Seng, hoofdklerk 2e klas van de afd. vrachtzaken van het agentschap aldaar zijn 25-jarige dienstjubiläum gevierd. Ten overstaan van het gehele personeel van het agentschap sprak de agent, de heer Heiner, de jubilaris in hartelijke en waarderende woorden toe. Het personeel schonk hoofdklerk Tan ter gelegenheid van zijn jubileum een djatihouten kast. Hoofdklerk Tan dankte ontroerd voor de hem gebrachte hulde.

◇ Op 17 Maart j.l. vertrok uit Amsterdam het tweede benzine-schip onzer maatschappij, het m.s. Minjak op zijn maidenreis naar Indonesië. Deze nieuwste aanwinst voor de maatschappij zal rechtstreeks via Port Said en Aden naar Indonesische wateren varen.

◇ Gezagvoerder W. H. Iedema vertrok met de Connie van 21 Maart j.l. uit Djakarta naar Nederland met gezinsscheidingsverlof.

◇ Uit Nederland werd bericht ontvangen van het overlijden te 's Gravenhage van gepensionneerd gezagvoerder onzer maatschappij, de heer H. J. H. van Grieken. Wijlen de heer van Grieken was reeds geruime tijd voor de afgelopen oorlog gepensionneerd.

◇ Op 24 Maart j.l. vertrok naar Nederland met

het lijnvliegtuig 2e stm. W. Esser.

◇ Adjunct-chef N. Waringa keerde met de Constellation op 5 Maart j.l. uit Nederland in Djakarta terug van gezinsscheidingsverlof.

◇ Empl. A. Z. Maul, die in Australië zijn E.V. had doorgebracht keerde op 18 Maart j.l. met de BOAC-Constellation in Indonesië terug.

◇ De nieuw-aangenomen employé's Ysseldijk en Van Hees arriveerden resp. op 17 en 8 Maart j.l. uit Nederland te Djakarta.

◇ 1e stm. S. H. Gerritsen keerde op 24 Maart j.l. uit Nederland met het vliegtuig in Indonesië terug.

JUBILARISSEN IN APRIL

*

1 April

L. Silitonga	Klerk I	Sibolga
Raden Ateh	Hoofd gudang mandur	Palembang
Pardie Karim	Kassap	
	Tandil	

4 April

Sain	Ketelmaker	Werkplaatsen Kali Mati
------	------------	------------------------

8 April

Makka	Mandur scheepskulis	Makassar
-------	---------------------	----------

9 April

W. A. Alebeek	Gezagvoerder	
A. Bik	Gezagvoerder	

11 April

P. A. van de Stadt	Dienstchef	Vrachtzaken/H.K.
--------------------	------------	------------------

16 April

D. Haumahu	Stuurman IKV	
------------	--------------	--

20 April

Ho Seng	Timmerman	Werkplaatsen Kali Mati
---------	-----------	------------------------

23 April

C. J. Rameau	Gezagvoerder	
--------------	--------------	--

27 April

E. J. Sommeling	Gezagvoerder	
A. J. Bakker	Gezagvoerder	
W. E. Sonneveldt	Gezagvoerder	
K. Koldijk	Gezagvoerder	
P. A. Keus	Gezagvoerder	
A. Dijkhuizen	Gezagvoerder	
J. L. Jans	Hoofdwerktuigkundige	
T. Hooghuis	Hoofdwerktuigkundige	
P. Lorie	Hoofdemployé	Soerabaia
Low Teng Fung	Klerk I	Penang.

28 April

J. D. Sendouw	Hoofdklerk I	Naut. Instituut Priok
T. R. Tumbol	Hoofdklerk I	P.Z./T.D./H.K.
A. Lihiang	Hoofdklerk II	Exp./H.K.

Op Vrijdag 23 Maart j.l. is te Djakarta overleden de empl./baas-A

P. DE LEEUW

van de Werkplaatsen te Tandjong Priok.

De begrafenis van het stoffelijk overschot, welke de volgende dag plaats had op het kerkhof Petamburan, werd bijgewoond door vele collega's, vrienden en kennissen van de overledene, die nog betrekkelijk kort geleden zijn 25 jarige dienstjubiläum vierde en vlak voor zijn pensionnering stond.

Aan de geopende groeve schetste dir. mr. De Koe de verdiensten van wijlen empl. De Leeuw. Voorts spraken hfdempl. Klijn van de T.D. en —namens de collega's— de heer J. Leenheer.

Visserij op de noordkust van Oost-Java

Betere methoden en organisatie kunnen productie vertienvoudigen

Langs de Noordkust van Oost-Java worden visrijke wateren aangetroffen, die 10 à 15 k.m. van de kust zijn verwijderd.

Deze zijn te vinden tussen de plaatsen Kalianjar, Lekok en Ngoeling, alle drie plaatsen in het Regentschap Pasuruan gelegen, de omgeving van de eilandjes Pulau Kambing en Pulau Gili Ketapang, verder ter hoogte van Kraksaan, Besuki en Panarukan en voorts de gehele Noordkust van de residentie Besuki.

De zeevisserij in het algemeen en de visvangst vormen een belangrijke bron van inkomsten voor duizenden Indonesiers aan de gehele Noordkust van Oost-Java vanaf Bangil tot Banjuwangi.

De gemiddelde visvangst per maand bedraagt te Pasuruan ruim 120.000 kg., te Probolinggo 100.000 kg. en te Panarukan 65.000 kg., waarvan de omzet ter plaatse resp. bedraagt R. 250.000.—, R. 220.000.— en R. 100.000.—, hetgeen voor drie genoemde plaatsen alleen een maandelijks omzet van meer dan een half miljoen roepiahs betekent.

In het regentschap Pasuruan worden in het algemeen de volgende vissoorten gevangen: lajang, bawal, selar, tongkol (tonijn), tjakalang, tengiri, ekor kuning, teri en petak en in het regentschap Probolinggo: teri, dodok, banjar, tongkol, tjakalang, tengiri, inktvis, krapu, ekor kuning, petak en ikan merah.

In de wateren van Panarukan worden gevangen lajang, kembung, banjar, teri, tongkol en tengiri.

De vis wordt gevangen door middel van majang, djabur, ngalet, djarang (netten), pantjangan (hengels) en sero.

Belangrijke hoeveelheden verse vis worden elke dag in ijsverpakking per opeettes en trucks van Pasuruan en Probolinggo naar Malang en Surabaya getransporteerd, terwijl de vis uit Panarukan gewoonlijk naar Bondowoso en Djember en andere plaatsen in de binnenlanden van de Oosthoek wordt uitgevoerd, waar de heerlijke verse zeevis steeds gereede markt vindt.

Op de vindplaatsen zelf kost verse zeevis R. 1.— tot R. 2.— per kg. al naar gelang de soort, terwijl in het „binnenland” dezelfde hoeveelheid vis een prijs maakt van R. 2.— tot R. 3.—

Niet alle gevangen vis wordt in verse toestand op de markt gebracht, doch een gedeelte wordt ook gezouten, gerookt of gedroogd, bij welke werkzaamheden ook duizenden Indonesiers betrokken zijn.

Gedroogde, gerookte en gezouten vis, worden in grote hoeveelheden per trein, bus, taxi, opelette of ander vervoermiddel naar Malang, Surabaya, Modjokerto, Lumajang, Bondowoso, Djember en andere plaatsen in de binnenlanden van de Oosthoek vervoerd.

Van evengenoemde visproducten worden per maand uit Pasuruan gemiddeld 50.000 kg., uit Probolinggo 6.000 kg. en uit Panarukan 14.000 kg. uitgevoerd, waarvan de prijzen per kg. tussen R. 3.— tot R. 4.50 liggen.

Erste vraag

Dat de vraag naar genoemde visproducten altijd het aanbod van de vissersplaatsen van de Noordkust van de Noordkust van Oost-Java verre overtreft, blijkt wel uit het feit, dat sedert enkele maanden te Panarukan toenemende invoer van gedroogde en gezouten vis plaatsheeft van Madura, het eiland Kangean en zelfs van Makassar.

Ten behoeve van het inzouten van vis wordt langs de gehele Noordkust van Oost-Java per maand niet minder dan 10.000 kg. zout verbruikt, welk zout grotendeels uit Madura afkomstig is.

Sedert de terugkeer van normale politieke toestanden in Indonesië, wordt van de zijde van de Indonesische regering door middel van haar Dienst voor de Zeevisserij genoegzame aandacht geschonken aan deze belangrijke tak van de Indonesische volkshuishouding.

Op belangrijke vissersplaatsen worden visserij-consulenten geplaatst, die de Indonesische vissers onderricht geven in de moderne zeevisserij en visvangst. Coöperatieve verenigingen worden door de visserij-consulenten gepropageerd, opgericht en voorlopig ook door hen geleid en beheerd, totdat de vissers deze werkzaamheden zelf kunnen verrichten.

Visveilingen

Visveilingen zijn opgericht, zoals te Bangil, Dringoe, Majangan (in het Probolinggose), te Phaiton (Kraksaan) en te Besoeki.

Ook wordt steeds getracht verbeteringen aan te brengen op de bestaande traditionele vissersschepjes, welke slechts een beperkte vervoerscapaciteit hebben.

Grotere zeewaardige- en voor dit doel geschikte prauwen worden thans gebouwd, waarmede de vissersbevolking vertrouwd wordt gemaakt.

Door de Dienst voor de Zeevisserij worden de voor de visserij en visvangst belangrijke artikelen tegen lage prijs aan de vissers vertrekt, zoals zellen, garens voor het vervaardigen van grote zeenetten, vishaken e.d.

Pasuruan en Probolinggo hebben belangrijke werven voor de bouw van vissersschepen met een productiecapaciteit van gemiddeld 10 schepen per maand voor elke plaats.

Het benodigde hout wordt geleverd door de Dienst van het Boswezen.

De vissersvloot van Pasuruan bestaat uit ongeveer 1030 prauwen, die van Probolinggo uit 975 en van Panarukan uit 1265 schepen.

Muntjar

Speciale vermelding verdient Muntjar, een vissersplaats gelegen in de residentie Besuki. Vooral de laatste 2 à 3 jaar heeft Muntjar grote bekendheid verworven in visserijkringen. Muntjar zelf heeft een vissersvloot van ruim 1.000 prauwen, terwijl de plaats per maand aangedaan wordt door 600 tot 700 „vreemde” vissersprauwen, die uit elders afkomstig zijn, zoals uit Madura, het eiland Kangean en andere vissersplaatsen.

Slot: zie pag. 8

Foto's gevraagd

De bedrijfsfotograaf van de K.P.M., empl. F.M. Welter, heeft per 1 April in verband met zijn terugkeer naar Nederland ontslag uit de dienst der maatschappij gevraagd en gekregen.

De redactie van „de Uitlaat” wil deze gelegenheid niet ongebruikt laten om empl. Welter een goede reis naar en een prettig en bovenal nuttig verblijf in Nederland toe te wensen. Zij dankt hem voorts voor het vele, dat hij in de loop van meer dan 3 jaren voor „de Uitlaat” heeft gedaan. Het is o.m. het vertrek van de bedrijfsfotograaf en het daaruit voortvloeiende verlies van de dubbele fotopagina in „de Uitlaat” geweest, die het besluit van de redactie heeft verhaast om het pagina-aantal in te krimpen, hoewel dit toevalligerwijze coincideerde met stijgende drukkosten en het papiertekort.

Nu de geregelde fotopagina's zullen verdwijnen staat de redacteur van „de Uitlaat” net als aan het begin van zijn taak als zodanig, voor de moeilijke opdracht om ieder nummer van „de Uitlaat” toch nog met een aantal foto's te versieren, die nu eenmaal meer nog dan het gedrukte woord de aandacht van de lezers plegen te hebben. Hoewel fotograferen een dure liefhebberij is, zal het misschien toch nog wel eens voorkomen, dat een (niet) K.P.M.-er een aardige foto maakt of in zijn bezit krijgt, die voor publicatie in „de Uitlaat” geschikt is. De redacteur verzoekt hierbij daarom dringend zodanige foto's aan hem op te zenden. Zij zullen —indien gewenst— worden geretourneerd. Ook negatieven (met vermelding van onderwerp) zijn welkom en kunnen door de redactie worden afgedrukt, ten behoeve van „de Uitlaat”. Vooral het Amsterdamkantoor zal op het gebied van goede scheepvaart-foto's uit Nederland veel voor de „Uitlaat”-redactie kunnen doen en zijn hulp wordt hierbij dan ook met klem ingeroepen.

„Roggeveen” proefkonijn.

Opleiding A.L.R.I.-duikers.

Het vroegere K.P.M.-schip „Roggeveen”, dat in 1942 -vermoedelijk tengevolge van een ketel-ontploffing- geheel bovendeks uitbrandde, heeft al die jaren in het bassin van het Marine-Etablissement in Surabaja gelegen. Tijdens het ongeluk lag de „Roggeveen” aan de Modderlustkade. De Jappen hadden van het wrak blijkbaar last en versleepten het. Thans is de „Roggeveen” proefkonijn bij de opleiding van manschappen van de Indonesische Marine door het Duikbedrijf van de Koninklijke Marine. In het kader van deze opleiding tracht men de „Roggeveen” te „lichten”.

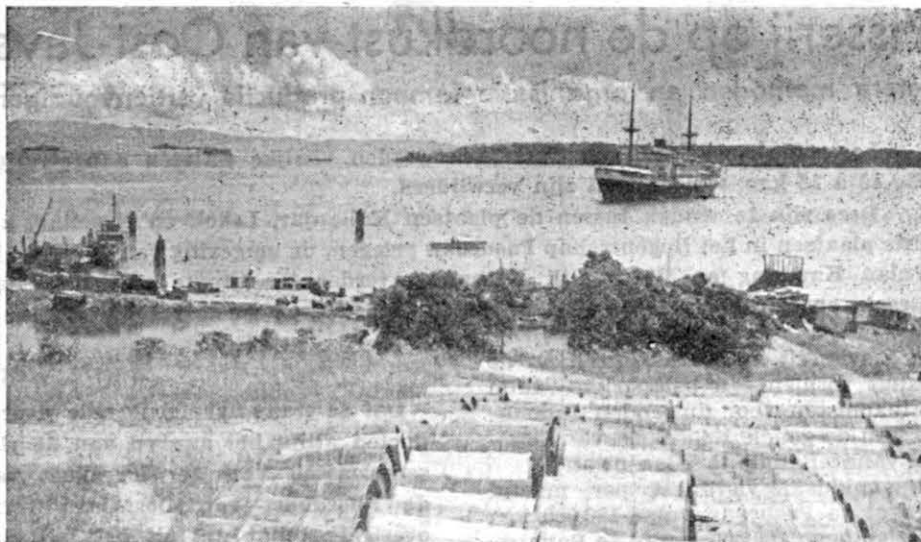
Dit „lichten” geschiedt slechts symbolisch. Het gaat er om de manschappen van de A.L.R.I. de knepen van het duikersvak bij te brengen. Als men zover is en de „Roggeveen” is „gelicht”, dan wordt het wrak -waaraan geen eer meer te behalen is, zelfs niet voor de voortreffelijke Werkplaatsen van onze onvolprezen K.P.M. - naar diep water gesleept en tot zinken gebracht. Maar zover is het nog lang niet.

Als studieobject is de „Roggeveen” een buitenkansje. Bij de explosie van destijds liep de „Roggeveen” een knik op in de romp aan bakboordzijde, die onderaan ontaardde in een scheur en bovendeks tot een rimpel. Het gevaar voor breken van de romp is daardoor niet denkbeeldig en om straks niet met twee stukken van een schip te blijven zitten, moet er uiterst behoedzaam worden gemanoeuvreed.

Uit: „Nieuwe Courant”.

Hoofdkl. 2e klas Tan Kheng Seng, die op 16 Maart te Makassar jubileerde. (zie K.P.M. - jaarnaal).

Een van de schepen van „Reyniers”-klasse in de Baai van Morotai.

Afscheidswedstrijd Mr. De Koe

Ter gelegenheid van het a.s. vertrek met E. V. van mr. De Koe bood het Tennisbestuur hem op Eerste Paaschdag een „afscheid” aan op het Logeergebouwtennisveld. Gasten waren de „Internatio”-mensen. De heerste er een gezellige en sfeer.

De herendouble De Koe—Hart begon onzeker, doch beide heren herwonnen hun zelfvertrouwen en besloten hun partij met 4—6, 6—1 en 6—2.

De heer Hart was in topvorm, want hij speelde met een racket, „Made in Melbourne”. Alles lukte en zijn volleys en smashes vielen bijzonder op.

De „mixed double” mevr. v. d. Schilden /hr. Scholte (P. Z./T. D.-H. K.) won met sprekende cijfers, t.w. 6—1 en 6—2. Deze Djakarta-Amsterdam-combinatie vlotte paling baik en Bartje (deze tenniscrack mag nog zes maandjes hier blijven) kan de tennisploeg nog uitstekende diensten bewijzen.

Dootjes (Cl./H.K.) en Dam (Cm. 3/H.K.) verloren (2—6, 11—9 en 1—6) van twee „Internatio”-nestors, die het beste met een muur waren te vergelijken, want iedere bal kwam terug. Jeugdig enthousiasme contra rustige bezonkenheid en routine. Speciale vermelding verdient Hr. Roodenrijs, die in momenten van klemmende spanning steeds weer de „note gale” wist te vinden en de toeschouwers langs het lijntje deed uitbarsten in een schaterlach. Dootjes speelde zijn „maiden”-match en voldeed prima. Deze voortreffelijke hockeyer demonstreerde op de tennisbaan een stick-techniek om van te watertanden.

De dames V. d. Schilden/Van Altena (Secr.) betraden een gloeiend hete tennisbaan en speelden de wedstrijd van

haar leven. Op Paas-Zaterdag hadden beide dames zwaar getraind en de verwachting was gerechtvaardigd, dat de tegenpartij op verbeterde tegenstand kon rekenen. Onze dames wonnen met 6—4 en 6—4.

Langs deze weg wenst de Tennisclub mr. De Koe en zijn gezin een prettig verblijf in Nederland. Zij roept hen een „tot weerziens” toe.

Vervolg:

Visserij op de Noordkust van Oost-Java

In de wateren van Muntjar worden grotendeels lemuru en haaien gevangen.

De vangst van deze vissoorten geschiedt des nachts door het lokken van de vissen middels fakkels of stormking-lampen.

Lemuru wordt gewoonlijk tot de maand April gevangen, terwijl de haalenvangst het gehele jaar door plaats heeft.

De haaien worden om tweërlei redenen gevangen, n.l. om het vlees, dat meestal gezouten wordt en om het vet, waarvan „Indonesische levertraan” wordt vervaardigd, die op Java een belangrijke markt heeft gevonden voor de bereiding van allerlei geneesmiddelen.

De productie van haaienvet te Muntjar bedraagt 2.000 liter per maand. Wanneer de Dienst voor de Zeevisserij er in zal slagen deze zeevisserij op moderne leest te schoeien en de vissers op een hogere geestelijke ontwikkeling brengen, dan kan te deze belangrijke tak van volksbestaansmiddel tot tien maal de huidige capaciteit worden opgevoerd.

Uit: „Nieuwe Courant”.